ពីសិលាចារឹកទៅជាយ័ន្ត

កាលឆ្នាំ២០១៣ ខ្ញុំបានទទួលរូបភាពសិលាចារឹកមួយនេះពីលោក **រ៉ុំ សិរីរិបុល**។ លោកទទួលបានរូបនេះពីបងស្រីជីដូនមួយរបស់លោកឈ្មោះ **កង ស្រីនាង** ជាអ្នកប្រកបអាជីវកម្មថតចម្លងឯកសារនៅឃុំបែកចាន ស្រុកអង្គស្នួល ខេត្តកណ្ដាល។ កាលនោះមានបុរសចំណាស់ម្នាក់ យករូបនេះមកថតចម្លងនិងអ៊ុតផ្លាស្ទិករឹង ធ្វើជាយ័ន្តសម្រាប់ដាក់តាមខ្លួនឱ្យបានសេចក្ដីសុខសប្បាយ និងរកស៊ីមានបាន។

អត្ថបទចារឹកនេះមានអក្សរចំនួន៥បន្ទាត់ និងអាចកំណត់បានយ៉ាងច្បាស់ថាជាអក្សរនិងភាសាខ្មែរសម័យមុនអង្គរ។ ផ្អែកលើលក្ខណៈតួអក្សរ យើងអាចប៉ាន់ប្រមាណថាសិលាចារឹកនេះចារនៅចន្លោះចុងស.វ.ទី៧និងស.វ.៨គ.ស.។ ថ្មដែលជ្រើសរើសមកចារទំនងជាប្រភេទថ្មថ្ងើមអណ្ដើក ឬថ្មស្រទាប់ ដែលយើងតែងប្រទះឃើញជាទូទៅនៅសម័យមុនអង្គរ ជាពិសេស គឺនៅតំបន់ភាគត្បូងប្រទេស ក្នុងខេត្តកណ្ដាល តាកែវ កំពង់ស្ពឺ និងកំពត។ រូបរាងថ្មនេះគួរតែជាសន្ទឹកសីមាដែលមានទម្រង់តាមធម្មជាតិ ពុំបានរចនារូបរាងនោះឡើយ។ ផ្នែកខាងលើអត្ថបទមានឆ្លាក់រូបចក្រមួយដែលផ្នែកខាងក្រៅរង្វង់ មានសញ្ញារាងត្រីកោណឬផ្ទៃចក្រ មានសណ្ឋានប្រហាក់ប្រហែលនឹងត្របកផ្កាឈូកចំនួន២៦។ បន្ទាប់មកមានខ្សែវណ្ឌពីរ ឯផ្ទៃខាងក្នុងឆ្លាក់កាំចក្រចំនួន៨ ចំផ្នែកណ្ដាលចក្រមានឆ្លាក់រង្វង់តូចដែលមានដុំមូលនៅខាងក្រៅចំនួន៨ ព័ទ្ធជុំវិញខ្សែវណ្ឌមួយខ្សែ។ យើងបានប្រទះឃើញសិលាចារឹកដែលមានសញ្ញាចក្រនៅខាងលើដូចគ្នានេះដែរ គឺសិលាចារឹកមកពីស្នាយពល K.៦៦២ និងមួយទៀតជាសិលាចារឹកមកពីអង្គរបុរី K.១២១៦ ដែលមានរូបចក្រ សង្ខ ត្រីសូល និងវជ្រ។ នៅខាងក្រោមរូបចក្រ មានរចនាជាខ្សែបន្ទាត់ផ្ដេកមានក្បាច់ពងត្រីចំនួន៤៤។ ការរចនាខ្សែបន្ទាត់ជាក្បាច់ពងត្រីបែបនេះ យើងប្រទះឃើញច្រើនណាស់នៅសម័យមុនអង្គរដូចជា៖K.៧៩, K.៣៦៧, K.៦៨៩, K.៧៨៤, K.៧៩០, K.៩៤០, K.១១៥០ និង ក.២៧១៨ ជាដើម។

អត្ថបទដោយ៖ ហ៊ុន ឈុនតេង

ពីសិលាចារឹកទៅជាយ័ន្ត

អត្ថន័យសិលាចារឹកខ្វីនេះ និយាយអំពីដង្វាយរបស់ អាចារ្យធម្មបាល (អាចាយ៌្យធម៌្មបាល) ថ្វាយចំពោះទេពព្រះនាមស្រីមហាបុរុសោត្តមស្វាមិ (ត្រីមហាបុរុឞោត្តមស្វាមិ) មានខ្ញុំបម្រើចំនួន៧នាក់ ស្រី៣នាក់ ប្រុស៤នាក់។

អត្ថបទនេះ ដកស្រង់និងសម្រួលពីអត្ថបទដែលធ្លាប់ចុះផ្សាយក្នុងទស្សនាវដ្ដីកម្ពុជសុរិយានាពេលកន្លងមក។ ខ្ញុំយកមកផ្សាយជាថ្មីនៅទីនេះ ដោយសង្ឃឹមថានឹងអាចរកឃើញទីតាំងពិតប្រាកដរបស់សិលាចារឹកនេះ។

អត្ថបទជាអក្សរពុម្ពបុរាណ

១- អំនោយិអាចាយ៌្យធម៌្មបាលពួតវ្រះក

២- ម្រតាងអញ្ចត្រីមហាបុរុឞោត្តមស្វាមិក្ញុំ

៣- វ្រះកុអាសិហ្វលិ១ កុ{១} ាតិ១ កុ(ហ្វ)ញ៑១

៤- កុភាកិ១ វាបញ្ចមី១ វាធដ្ឋី១ វាបតុ

៥- ទ្ធគី១

អត្ថបទជាអក្សរខ្មែរទំនើប

១- អំនោយិអាចាយ៌្យធម៌្មបាលពួតវ្រះក

២- ម្រតាងអញ្ចត្រីមហាបុរុឞោត្តមស្វាមិក្ញុំ

៣- វ្រះកុអាសិហ្វលិ១ កុ{១} ាតិ១ កុ(ហ្វ)ញ៑១

៤- កុភាកិ១ វាបញ្ចមី១ វាធដ្ឋី១ វាបតុ

៥- ទ្ធគី១

អត្ថបទសម្រួលជាភាសាខ្មែរទំនើប

តង្វាយ(/អំណោយ)របស់អាចាយ៌្យធម្មបាល ចំពោះព្រះតម្កែងអញស្រីមហាបុរុសោត្តមស្វាមិ។ ខ្ញុំ(បម្រើ)ព្រះមាន កុអាសវល់១ កុ-ាត១ កុហ្វញ១ កុភាក១ វាបញ្ចមី១ វាធដ្ឋី១ វាបតុទ្ធសី១។

អត្ថបទដោយៈ ហ៊ុន ឈុនតេង

AMS
អរិយធម៌ខ្មែរ
KHMER CIVILIZATION

វាក្យសព្ទ

- ***កុ*** = *ពាក្យហៅស្ត្រីវណ្ណៈថ្នាក់ទាបឬជាអ្នកបម្រើនៅសម័យមុនអង្គរ*(Pou, 2004, p. 101)។ ឬមានន័យថា នារី ស្ត្រី ប្រពន្ធ(ជាពាក្យសម្រាប់ហៅនារីដែលជាអ្នកបម្រើនៅប្រាសាទឬវិហារនានា) (ឡុង, ២០០០, p. 120) សម្រាប់ប្រើតែនៅសម័យមុនអង្គរប៉ុណ្ណោះ។

- ***វា*** = *ពាក្យហៅមនុស្សប្រុសជាពិសេសមនុស្សថ្នាក់ទាបឬអ្នកបម្រើនៅសម័យមុនអង្គរ* (Pou, 2004, p. 427)។

- ***វ្រះកម្រតាង៑អញ*** = ជាពាក្យសម្រាប់ហៅអាទិទេពនិង៑ទេវៈ (ឡុង, ២០០០, p. 102,) ប្រើតែសម័យមុនអង្គរ។ ពាក្យនេះនៅសម័យអង្គរប្រើជា «វ្រះកម្រតេង៑អញ» ពាក្យបច្ចុប្បន្នក្លាយជា «ព្រះគម្តែង៑អញ»។

ឯកសារយោង

ឡុង សៀម

(២០០០). *វចនានុក្រមខ្មែរបុរាណ (តាមសិលាចារឹកបុរេអង្គរ សតវត្សទី៦ -៨)*. ពេង៑ពុម្ពភ្នំពេញ

Pou, S.

(2004). *Dictionnaire Vieux Khmer—Français—Anglais* (L'harmattan).

AMS
អរិយធម៌ខ្មែរ
KHMER CIVILIZATION

បញ្ជីរូបភាព

រូបសិលាចារឹកអ៊ុតផ្កាស្ទិករឹង

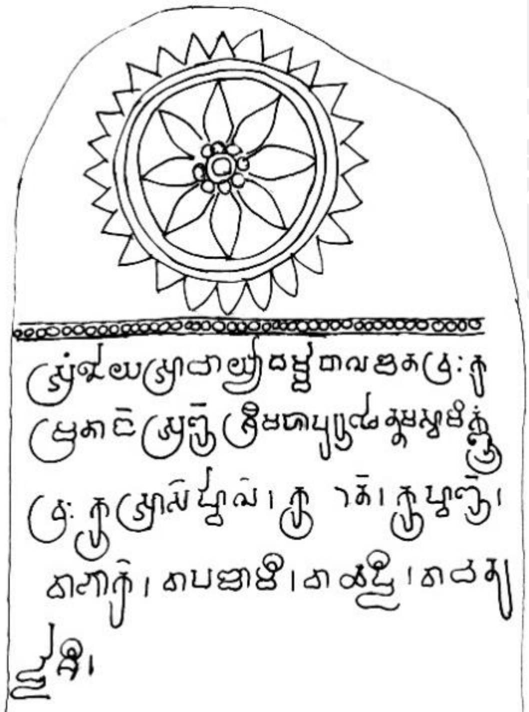

រូបគូសចម្លងតាមសិលាចារឹកដើម

អត្ថបទដោយៈ ហ៊ុន ឈុនតេង